

переговори з компаніями-партнерами. Саме таким «скілсам» віддають перевагу роботодавці з відомим ім'ям, в яких прозора система мотивації, конкурентна заробітна плата, є перспектива професійного росту та широкий соціальний пакет.

УДК 378:37.004

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

*Кравцов М.М., к.т.н., доцент,
Super-mikvich@ukr.net*

*Терещенко С.В., здобувач вищої освіти
smorodina076@gmail.com*

*Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

Інтеграція країни в міжнародне освітньо-економічне співтовариство зумовлює нові, більш жорсткі вимоги до рівня професійної підготовки майбутніх спеціалістів. Одним із головних завдань професійно-технічної освіти є підготовка конкурентоспроможного фахівця, який володіє високим рівнем професійної компетентності. Це зумовило появу та впровадження компетентнісного підходу до організації навчального процесу у світових системах освіти. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців передбачає переорієнтацію традиційної освітньої парадигми з переважанням трансляції знань, формування навичок і вмій створювати умови для оволодіння комплексом компетенцій [1].

Охарактеризуємо компетенції як сукупність взаємозалежних властивостей особистості (знань, умій, навичок, способів діяльності, досвіду, ціннісних орієнтацій), визначених стосовно певного кола предметів і процесів і необхідних для нормальної життєдіяльності спеціалістів. в суспільстві. Компетентність означає наявність набору відповідних компетенцій. Як показує аналіз досвіду європейських систем освіти, ефективним механізмом реалізації компетентнісного підходу у професійній підготовці майбутніх спеціалістів є оновлення змісту освіти у сфері компетентностей. Незважаючи на обґрунтованість досліджень проблеми формування професійних компетентностей майбутніх спеціалістів, виявлено відсутність

загальноприйнятих підстав акцентувати увагу на компетентностях, їх розрізняти. Це потребує розробки переліку інформаційних компетентностей за різними спеціальностями, їх відображення в освітніх стандартах. Компетентнісний підхід, який сприймається як доктрина у сфері політики розвитку освіти, вимагає встановлення переліку компетенцій та їх змісту, оскільки результати навчання мають бути представлені в термінах компетенцій.

Мета дослідження – аналіз підходів до визначення видів професійних компетентностей, встановлення переліку та формулювання компетентностей, що формуються в процесі вивчення майбутніми фахівцями дисциплін.

Єдність базової та спеціальної компетентностей забезпечує розвиток професійних компетентностей як певної цілісності, так і інтегративної властивості особистості. Такий підхід найбільш зручний для різних рівнів вищої професійної освіти [2].

Серед науковців немає єдиного підходу до визначення узгодженого переліку ключових компетентностей. Узагальнюючи підходи різних науковців та зарубіжний досвід, створено перелік ключових компетентностей майбутніх спеціалістів:

– особистісна компетентність - сукупність компетентностей, що відображають індивідуальні особливості особистості майбутнього фахівця та визначають його поведінку в особистому та суспільному житті;

– системно-інструментальні компетентності – це компетентності, що відображають системні когнітивні та когнітивні здібності майбутнього фахівця, які визначають успішність його діяльності в особистому та суспільному житті;

– інформаційна компетентність відображає здатність майбутнього фахівця отримувати й аналізувати інформацію в усіх її формах з метою вирішення завдань у професійній діяльності та в повсякденному житті;

- компетенції міжособистісної та соціальної взаємодії - сукупність компетенцій, що відображають комунікативні та управлінські навички майбутнього фахівця, які визначають успішність його існування в суспільстві.

Базові інформаційні компетенції визначають здатність майбутнього фахівця застосовувати сучасні інформаційні технології при розв'язанні загальнопрофесійних завдань, які є спільними для фахівців різних спеціалізацій. Спеціальні інформаційні компетенції є

професійно-профільними та вузькоспеціалізованими, визначають здатність до застосування інформаційних і телекомунікаційних технологій у конкретній сфері діяльності фахівця, враховуючи специфіку посади та передбачаючи використання професійно орієнтованих ІТ-систем. Кількість і характер компетенцій залежить від завдань, які повинен вирішувати фахівець у своїй професійній діяльності і які дозволяють йому досягти успіху на тій чи іншій посаді. При складанні переліку та побудові базових інформаційних компетенцій доцільно виділити типові професійні завдання, які виконують фахівці з використанням інформаційних технологій, займаючи різні посади, і сформулювати спільні професійні обов'язки у вигляді компетенцій.

Індивідуальні та індивідуальні ключові компетентності передбачають наявність комплексу професійно спрямованих потреб, інтересів, мотивів, цінностей, переконань, вольових якостей особистості, еталонних цінностей щодо об'єктів і сфер виробничої діяльності та використання сучасних інформаційних технологій [4].

Формування та розвиток цих компетентностей у процесі вивчення дисциплін забезпечується:

- управління професійним контентом, представлення його у вигляді типових і нетипових професійно орієнтованих завдань, що вирішуються із застосуванням сучасних офісних і мережевих інформаційних технологій. Сприяє виникненню та розвитку мотивації та інтересу до майбутньої професійної діяльності, прагненню до успіху та постійному навчанню впродовж життя;

- використання засобів сучасних інформаційних технологій, що впливають на мотиваційно-ціннісну сферу особистості майбутніх спеціалістів та сприяють формуванню потреб, інтересів, мотивів професійної діяльності із застосуванням сучасних інформаційних технологій у вирішенні поставлених завдань;

- використання активних форм і методів навчання, які впливають на вольову та мотиваційно-ціннісну сфери особистості та сприяють формуванню вольових якостей особистості майбутнього спеціаліста, впевненості в собі, ініціативності, самостійності, мобільності, здатності до самодіяльності. відповідальність.

Ключові системно-інструментальні компетентності визначають успішність майбутнього фахівця в особистому та соціальному житті, відображають його когнітивні та когнітивні здібності та включають наступні складові компетентності:

- здатність до аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення;
- здатність знаходити причинно-наслідкові зв'язки між явищами;
- здатність виявляти гнучкість, системність мислення;
- здатність до критичного мислення;
- здатність до самоорганізації пізнавальної діяльності, навчання;
- здатність ставити мету та організовувати її досягнення;
- здатність розпізнавати проблеми та вирішувати їх;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- креативність, здатність до творчості; - здатність до системного переносу знань та інновацій у професійній діяльності;
- здатність до впроваджень;
- здатність до дослідницької діяльності;
- здатність до розробки проектів;
- здатність використовувати техніку [5].

Література:

1. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. Київ : Атіка, 2009, 684 с.
2. Бобрицька В.І. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у вищій педагогічній освіті. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія.* № 16 (2). 2011. с. 35–39.
3. Бобрицька В.І., Процька С.М. Комп'ютерно орієнтована освіта майбутніх філологів: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ. Полтава : Скайтек, 2016. 136 с.
4. Рашевська Н.В. Мобільні інформаційно-комунікаційні технології навчання вищої математики студентів вищих технічних навчальних закладів : дис. канд. пед. наук : 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті. Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАН України, Київ, Україна, 2011, 305 с.
5. Ягупов В.В. Методологічні вимоги компетентнісного підходу в професійній освіті. *Вища освіта України. Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології»*, Київ-Ялта: 2013, № 3(50), Додаток 1, том 1, с. 82–85.